

SPOMINSKA PLOŠČA NA USTANOVNEM MESTU SPD SVEČANO ODKRITA

Danes, 27. februarja 2013, Planinska zveza Slovenije in celotna planinska organizacija, ki združuje planinska društva in vse planince in planinke, praznujemo 120 let organiziranega planinstva na Slovenskem – 120 let od ustanovitve Slovenskega planinskega društva (SPD). Danes ob 12. uri smo svečano odkrili spominsko ploščo na ustanovnem mestu SPD, to je pri vhodu v NAMO na stiku Tomšičeve in Slovenske ceste.

»Danes je zame in za organizacijo, ki jo vodim zadnja tri leta, prav poseben dan. Dan, ki je v celoti namenjen spominu na prehojeno pot slovenskega organiziranega planinstva,« je dejal v uvodu svojega svečanega nagovora ob odkritju spominske plošče **predsednik PZS Bojan Rotovnik.**

Josip Hauptman, Ivan Korenčan in Anton Škof (kasnejši Piparji) so se s somišljeniki dobivali na Rožniku, kamor so se bili dolžni povzpeti prav vsako nedeljo, če ravno niso bili na turistovski turi kje drugje po slovenskih gorah. Omenjeni trije so se 23. julija leta 1892 odpravili na **turo na Stol**, ki je postala zgodovinskega pomena. V Karavankah, tej naravni jezikovni meji med slovenstvom in nemštvom, je **dozorela ideja o ustanovitvi planinskega društva.** Po turi so med krogom znancev začeli širiti to misel in piparska družčina je 15. oktobra 1892 zbrala somišljenike na pripravljalnem sestanku za ustanovitev Slovenskega planinskega društva v gostilni Pri Zajcu v Ljubljani (danes je to gostilna Mrak na Rimski cesti). Čez slab mesec – 13. novembra 1892 se je sestel še začasni odbor, temu je sledila priprava društvenih pravil, ki so bila potrjena 10. januarja 1893. Tako je bilo vse pripravljeno za sklepno dejanje ustanovitve tako želenega Slovenskega planinskega društva.

»Naj mi bo dovoljeno, da na tem mestu prekinem tok zgodovine in spomnim, da to ni bil prvi poskus organiziranja slovenskega planinstva. Pri tem seveda mislim na Gorsko društvo Triglavski prijatelji pod vodstvom Ivana Žana, pa na Frana Kadilnika in Simona Robiča. Ne pozabimo tudi na takratne okoliščine – to je bil čas močnega nemškega pritiska na slovenske dežele. To je bilo tudi obdobje narodno obrambnega prebujenja Slovencev, a hkrati tudi vedno bolj oblikovanega meščanskega življenja, ki je omogočilo zanimanje za lepote domovine. Ustanovni občni zbor Slovenskega planinskega društva je potekal na današnji dan, to je 27. februarja 1893 in na tem mestu – v vrtnem salonu pri Maliču v Ljubljani. Prisotni so izvolili prvi odbor: Fran Orožen – je postal načelnik, dr. Josip Furlan – namestnik načelnika, Anton Mikuš – tajnik, Josip Hauptman – namestnik tajnika, Ivan Soklič – blagajnik, Fran Tavčar – namestnik blagajnika, Fran Triller – gospodar, Ivan Hrasky in Ljudevit Wölfling – odbornika,« je slavnostno obrazložil predsednik Rotovnik.

Njihovemu spominu, volji in ideji gre torej zahvala, da smo danes v imenu Planinske zveze Slovenije, 278 planinskih društev in **57.520** članov posameznikov, slovesno odkrili spominsko ploščo. Kako velika je bila njihova vnema, pove podatek, da so že v prvem letu markirali kar 97 poti s slovenskimi napisi in kažipotmi, takoj pa so začeli tudi s kulturno-propagandnim in znanstvenim delom. Njihovo pripadnost slovenskemu ozemlju smo želeli poudariti tudi mi, zato je spominska ploščica izdelana iz domačega kamna – pohorskega granodiorita iz kamnoloma v Cezlaku pri Oplotnici na Pohorju. Kulturno sestavino lahko prepoznamo v idejni skici postavitve in premišljenemu oblikovanju plošče, ki je delo arhitekta Janeza Bizjaka iz arhitekturnega studia Kapitel. Zavezanost k uresničevanju dogovorjenega pa dokazuje podjetje Mineral d. o. o. iz Podpeči pri Brezovici, ki je ploščo izdelalo in namestilo, svoj prispevek pa na koncu celo delno doniralo slovenskemu planinstvu.

Spominsko ploščo na stebru Veleblagovnice Name v Ljubljani z zapisanim **mejnikom organiziranega slovenskega planinstva sta svečano odkrila** predsednik Planinske zveze Slovenije Bojan Rotovnik in vodja marketinga Name Maruša Komac.

»Prijetno je vedeti, da smo planinci ugledni del slovenske družbe, saj so vsi, ki smo jih povabili k sodelovanju k temu pristopili z veliko mero srčnosti. Tako so tudi soglasje za postavitve plošče izdali lastnik zgradbe – Nama d. d. Ljubljana, zanj direktorica Mira K. Veljić ter pristojni ustanovi – Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Ljubljana in Mestna občina Ljubljana, Oddelek za urejanje prostora. Vsem omenjenim in vsem drugim, ki so sodelovali pri snovanju, pripravi in izvedbi, se v imenu Planinske zveze Slovenije iskreno zahvaljujem,« je še dejal **predsednik Rotovnik.**

O postavitvi spominske plošč je je **Mira Koporčič Veljič**, direktorica družbe **Nama d. d. Ljubljana**, dejala: *»Ponosni smo, da spominsko obeležje krasi pročelje veleblagovnice Nama. Tradicija je pomembna, zato je prav, da se spomnimo začetkov dobrih zgodb, ki povezujejo ljudi in jih bodo povezovala tudi v prihodnje. Vsak dogodek, ki se zgodi v centru Ljubljane je dobrodošel, saj poživi vsakdan mnogim mimoidočim. Spominska plošča je postavljena na lokaciji, kjer se dnevno sprehodi največ ljudi, tako vsakodnevnih obiskovalcev kot turistov.«*

V kulturnem programu, ki ga je povezoval podpredsednik PZS Borut Peršolja, sta s planinsko himno 'Oj, Triglav, moj dom!' in pesmijo 'Veseli pastir' vse zbrane še dodatno obogatila baritonist Marko Kobal in citrar Tomaž Plahutnik. Ob koncu programa je vse številne zbrane Veleblagovnica Nama pogostila s planinskim čajem.

O SPOMINSKI PLOŠČI:

Spominska plošča stoji na zelo obiskani ljubljanski lokaciji. Dnevno jo bodo videvali tako Ljubljančani, kot tudi domači in tuji obiskovalci glavnega mesta (zato je napis plošče dvojezičen). Spominjala nas bo, da nas – Slovencev ne bi bilo brez gora. In to v prenesenem in konkretnem pomenu. S tega mesta, kjer se na koncu Slovenske in Dunajske ceste odpira lep pogled na Kamniško-Savinjske Alpe, bo plošča tudi vsakokratno vabilo, da se odpravimo in snidemo tam, kjer so nekoč prebivali bogovi, danes pa odkrivamo predvsem samega sebe.

Plošča ima obliko kvadrata velikosti 70 cm x 70 cm, debeline 3 cm, njena površina je razgibana, za ozadje je uporabljena silhueta gora. Zgornji del plošče in del pri napisu v grbu je poliran, ostala površina plošče pa je ročno žgana. Vse črke so črne barve in globoko klesane. Ob napisu je tudi grb Planinske zveze Slovenije. Idejno zasnovo in besedilo je pripravil Borut Peršolja, v angleški jezik ga je prevedel dr. Stanko Klinar.

Besedilo plošče se glasi:

NA TEM MESTU JE BILO
27. FEBRUARJA 1893
USTANOVLJENO
SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO.

THE SLOVENE ALPINE CLUB WAS FOUNDED
ON THIS SITE ON 27 FEBRUARY 1893.

27. 2. 2013
PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE

Pripravila Zdenka Mihelič

Dodatne informacije:

Zdenka Mihelič, predstavnica PZS za odnose z javnostmi, 041 222 358, zdenka.mihelic@pzs.si.